

МАЛАХИЯ

ВЪВЕДЕНИЕ

1. Титла. Малахия, евр. Мал'аки, означава „моят пратеник“. Думата обаче може да е съкращение от Малакия, което означава „пратеник на Яхве“. Тъй като името се среща никъде другаде в Стария завет, някои смятат, че Малахия не е името на пророка, а просто обозначение за него като Божи „пратеник“.

2. Авторство. Пророкът не споменава личния си живот и не посочва никакви дати за неговото служение. И все пак остава малко съмнение, че той е бил последният от старозаветните пророци. Това, че Малахия е пророкувал, когато Пленът е бил малко познат и след като Храмът е бил възстановен и поклонението му е било установено за известно време, е видно от съдържанието на неговата книга. Злоупотребите, осъждани от Малахия, са много подобни на злоупотребите, възникнали по време на отсъствието на Неемия от Йерусалим в персийския двор (виж Неемия 13:6), и следователно е напълно възможно Малахия да е написана около 425 г. пр.н.е. Във всеки случай е вероятно книгата да е датирана или по времето на Неемия, или малко след това.

3. Историческа обстановка. Когато много години след първоначалното завръщане от вавилонски плен, Неемия, като „виночерпец“ на цар Артаксеркс (виж върху Неемия 1:11), чул, че условията в Йерусалим не са подходящи, той поиска разрешение да посети сънародниците си там. Царят с готовност се съгласил с молбата, като дал на Неемия отпуск за неизвестен период от време (Неемия 2:5, 6). Неемия бил назначен за управител и от 444 г. пр.н.е. продължил могъщо дело на реформация сред завърналите се изгнаници за период от 12 години (виж върху Неемия 5:14). След като бил повикан обратно във Вавилон, минали няколко години, преди да се завърне в Юдея. При завръщането си той заварил състояние на подчертан духовен упадък, което се опитал да поправи. Именно през този общ период, може би между двата мандата на Неемия като управител, Господ издигнал пророк Малахия, за да обърне народа обратно към всеотдайна служба на Бога. За по-пълнен преглед на историческия контекст на Малахия вижте том III, стр. 73–79.

4. Тема. За разлика от вълнуващото пророческо описание на Захария за безграничните възможности, които се простират пред евреите след завръщането им от изгнание (виж стр. 29–32, 1085), пророчеството на Малахия, век по-късно, представя мрачна сцена на прогресиращ духовен упадък. Разбира се, изгнаниците се бяха завърнали от земята на пленничеството си в Обещаната земя, но в сърцата си останаха в далечната страна на непокорство и забравя за Бога (виж стр. 31, 32). Техният „неуспех да изпълнят божествената цел беше много очевиден по времето на Малахия“ (РК 705). Всъщност нещата бяха стигнали дотам, че дори свещениците презираха поклонението и служението на Бога и се уморяваха от религията (гл. 1:6, 13); а от Своя страна Бог се уморяваше от тяхното безверие и намираше поклонението и служението им за напълно неприемливи (гл. 1:10, 13; 2:13, 17). Въпреки че на практика заветът беше прекратен по подразбиране, Бог милостиво продължи да търпи непокорния си народ.

Той натоварил пророк Малахия да предаде строго предупредително послание, напомняйки на евреите за миналите им преживявания като нация и призовавайки ги да се върнат към Бога и към изискванията на заветните отношения (РК 705). Осем пъти Господ се обръща към народа и неговите религиозни водачи, като милостиво и търпеливо насочва вниманието към един аспект след друг на тяхното отстъпничество, а осем пъти те раздразнително отричат всякаква степен на несъвършенство (гл. 1:2, 6, 7; 2:13, 14, 17; 3:7, 8, 13, 14). Божието търпеливо усилие да предизвика

Признаването на минали грешки, съчетано с прогресивно яростното им отричане, че са допуснали такива, представлява темата на книгата. Тази тема се развива по следния начин: а. Тактично Бог започва, като напомня на Израел за вечната Си любов, но те безсърдечно протестира срещу липсата на доказателства, че Той ги обича. Бог отговаря, като им напомня, че именно благодарение на Неговата любов те са станали народ (гл. 1:2–4).

б. Отбелязвайки, че Израел Му дължал почитта, която баща му отдава на сина си, Бог ги обвинява, че Го презират, вместо да Му отвърнат с любовта. Те твърдо отричат обвинението. (ст. 6). в. Бог представя доказателства за тяхното презрение към Него, посочвайки отношението им към свещените обреди на Храма като илюстрация. Те са „осквернили“ или са направили мръсни най-святите неща. Но техният отговор показва пълна слепота за всякакво разграничение между това, което е свято, и това, което е общо (ст. 7). Те имат „вид на благочестие“, но не знаят нищо за неговата „сила“ (2 Тим. 3:5).

г. Бог обяснява подробно безполезността на техния празен кръговрат от религиозни церемонии (гл. 1:8 до 2:12), завършвайки с обявяването, че Той вече няма да забелязва или приема техните приношения (гл. 2:13). Без да се срамуват и с преструвка на наранени чувства, хората питат защо Бог трябва по този начин да игнорира тяхното поклонение и служба (ст. 14). Търпеливо Той обяснява, че формите на религията са безполезни, когато нейните принципи не се прилагат към практическите проблеми на ежедневието (ст. 14–16).

д. Той е уморен и от лицемерната им претенция за благочестие. Хората се защитават като намекава, че Божието обвинение е неоснователно и несправедливо. Бог отговаря: Тяхната неспособност да разграничат свещеното от обичайното в актовете на поклонение е съчетана със сравнима неспособност да разграничат доброто от злото в ежедневието. Те толерират злото с извинението, че то всъщност няма значение, и намекава, че Бог не би трябвало да се интересува, стига да поддържат формите на религията (ст. 17). Но Бог ги предупреждава, че упоритото непокаяние неизбежно ще ускори деня на крайния съд (гл. 3:1–6).

е. Бог сега обвинява Израел в пълно отстъпничество, но съпътства тържественото обвинение с милостива покана да се върнат при Него. Хората обаче изповядват пълна изненада и възмущение от мисълта, че по някакъв начин са се отклонили от пътя на стриктното подчинение на Неговите изисквания (ст. 7). ж. Бог отговаря на предизвикателството им с конкретни, осезаеми доказателства за отклонението им от Него. Той ги обвинява в грабеж, но те отказват да признаят обвинението. Мълчанието от тяхна страна обаче е мълчаливо признание за неговата истинност (ст. 8–12).

з. Накрая Бог обвинява юдеите за техните нагли отговори на последователните Му опити да ги накара да видят духовното си състояние, но те отказват да признаят, че всичко, което може да са казали, е невярно или неправилно (ст. 13). Бог отговаря на това отричане, като посочва същината на проблема – техния користолюбив, егоистичен дух. Те не са служили на Бога с искрени сърца, а с надеждата за печалба и лична изгода (виж стр. 32, 33). Абсолютно и непоправимо непокорни, те са готови да подложат Бога на изпитание. Те заявяват готовността си да Го заведат в съда, сякаш прибързано уверени, че ще докажат, че обвиненията Му срещу тях са невалидни (ст. 14, 15).

В гл. 3:16–18 и 4:2 Бог признава малцината верни в Израел, които остават лоялни към Него, и ги уверява в Своята неизменна любов. В същото време (гл. 4:1, 3) Той предупреждава нечестивите за съдбата им в деня на последния съд. Посланието на Малахия завършва с уверението, че преди великия ден Господен ще се появи пратеник, който да Му помогне в работата по подготовката на „скъпоценностите“ за Неговата корона и да ги запази до деня на съда (гл. 4:4–6, 2; 3:17).

Посланието на Малахия е особено подходящо за църквата днес и е сравнимо с посланието на Лаодикийците от Откр. 3:14-22. Подобно на лаодикийците, юдеите от времето на Малахия били напълно нечувствителни към истинското си духовно състояние и чувствали, че „нямат нужда от нищо“ (Откр. 3:17). Те били „бедни“ на небесни съкровища, „слепи“ за грешките си и „голи“ или необлечени в свършения характер на Исус Христос (ст. 17). Подобно на човека от притчата без сватбарска дреха (вижте върху Мат. 22:11-13), те стояли пред Царя на вселената, презирайки дрехата на Неговата праведност и напълно доволни от собствените си морални дрипи.

5. Очертание.

- I. Божествената любов, неоценена и несподелена, 1:1–6.
 - A. Въведение, 1:1.
 - B. Вечната любов на Бог към Израел, 1:2–5.
 - B. Израел безчести и презира Бога, 1:6.
- II. Дегенеративното състояние на религиозния живот, 1:7 до 2:17.
 - A. Неспособност да се прави разлика между свещени и обикновени неща, 1:7–10.
 - B. Провал на евреите в мисията им сред езичниците, 1:11, 12.
 - B. Неспособност на свещениците да осигурят духовно ръководство, 1:13 до 2:13.
 - Г. Неприлагане на принципите на религията в ежедневието, 2:14–17.
- III. Призив за съд, 3:1–15.
 - A. Предупреждение за деня на страшния съд, 3:1–6.
 - B. Конкретно обвинение за кражба на Бога, 3:7–12.
 - B. Обвинение за неуважение към Бога, 3:13–15.
- IV. Подготовка за Деня на страшния съд, 3:16 до 4:6.
 - A. Избавление за онези, които се боят от Господа, 3:16, 17.
 - B. Унищожение за онези, които презират Господа, 3:18 до 4:1, 3.
 - B. Божественото напътствие уверява онези, които се боят от Господа, 4:2, 4–6.

ГЛАВА 1

1 Малахия се оплаква от грубостта на Израел. 6 От тяхната нерелигиозност, 12 и богохулство.

1. Бремя. Евр. *maśśa'*, „бремя“, „трудност“ или „изказване“ (вижте върху Исаия 13:1). „бремето“ на Малахия беше Израел да не забравя уроците от миналото.

2. Аз обичах. Стремейки се да събуди Своя народ към осъзнаването на тяхната неблагодарност, Господ задава някои конкретни въпроси. Неговата любов ги е направила нация (Второзаконие 7:6–9). Вижте стр. 1122.

В какво? Това е първият от поредица въпроси, характерни за книгата Малахия, които разкриват самооправдаващото се отношение на хората от времето на Малахия. Тези въпроси може да не са били действително изказани от хората, но те наистина отразяват вътрешното мислене на нацията. Думата „в което“ олицетворява пълното безразличие на хората към духовните неща и звучи като основна тема на книгата.

И все пак аз обичах. Използвайки това позоваване на братя, които били близнаци (Битие 25:24–26), които по този начин имали еднаква наследственост и среда, Господ се стреми да изясни на евреите, че божествената благосклонност не е дошла върху Израел заради раждането му, а заради характера му. Яков бил този, който, въпреки че правил болезнени грешки, накрая посветил живота си на служба на Бога.

3. Мразеше Исав. От контекста изглежда, че тук се говори предимно за Едом, народът от потомците на Исав, а не за самия човек Исав. Употребата на

Думата „мразя“ е типична ориенталска хипербола (виж Бит. 29:33; Втор. 21:15; виж върху Пс. 119:136) и не бива да се приема в най-силния ѝ смисъл. Тук Господ ясно показва предпочитанието Си към Яков и неговите потомци пред Исав и неговите потомци. Това предпочитание, разбира се, произтича от връзката на двамата братя с Бога. Тъй като Яков беше духовно настроен и имаше вяра, спасяваща душите, обичайки Божиите неща, греховете му бяха простени и той се радваше на Божията благосклонност и общение. Исав, от друга страна, беше светски настроен, „нечестив човек“, без желание или любов към божествените неща и затова се постави извън божествената благосклонност (Евр. 12:16, 17).

Разхищение. Докато след завръщането си от плен израилтяните отново завладяха и обработваха земята си, възстановявайки Йерусалим и неговия храм, едомитите изглежда не са се възстановили по подобен начин от опустошението и разрушението, причинени им от вавилонците.

Дракони. По-скоро „чакали“ (вижте Пс. 44:19). Страната Едом беше оставена на дебненето на тези диви зверове.

4. Като има предвид, че. Или „защото“ или „ако“. Ако едомците решат да възстановят жилищата си, противно на Божията цел, Господ ще се намеси, за да им попречи да направят това.

Господ на Силите. Вижте върху Йеремиа 7:3. Това заглавие се среща често в книгата на Малахия.

Завинаги. Евр. „ад „олам“ (вижте Изх. 12:14; 21:6; 4 Царе 5:27).

5. Твоите очи. Тоест, тези на Юда. Когато хората усетят реалността на Божията любов, оплакването и мърморенето им ще отстъпят място на хвала и благодарност за Неговата доброта.

От границата на Израел. LXX гласи „над границите на Израел“; това вероятно е израз, означаващ целия свят.

6. Моя чест. Като техен Създател, Този, който специално ги е избрал, пази и пазил, Бог е бил Отец на Своя народ (виж Изх. 4:22; Втор. 32:6). Следователно Той е имал право да получи тяхното уважение и почит.

О, свещеници, Бог сега се обръща с укор към онези, които представляваха религията за хората и които е трябвало да бъдат примери, както и учители (вижте 2 Лет. 15:3), на послушание и освещение.

В какво? Вижте на стих 2. Нечувствителни към духовното си състояние, свещениците пледират, че не са виновни. Вижте стр. 1122.

Презряха името ти. Вместо да отвърнат на любовта Му със същото, те презряха Бога (виж стих 2).

7. Хляб. Евр. lechem, понякога се използва за храна като цяло (виж Бит. 3:19; 43:32; Изх. 2:20). „Хляб“ не може да се отнася до хляба на предложението, защото той не е бил принесен на олтара. Възможно е „хляб“ тук да се отнася до плътта на жертвените жертви (виж Лев. 3:9-11, 15, 16). Това вероятно е само един от многото примери, които могат да бъдат дадени за тяхната небрежност при спазването на ритуалния закон.

В какво? Вижте стих 2. В състоянието си на духовна слепота свещениците не виждаха това. Като принасяха „омърсен [обикновен] хляб“, те бяха опозорили Господа.

В това, което казвате. Вероятно те не са изразили открито презрение към Господния олтар с думите си, а по-скоро с действията си, а именно, като са донесли „омърсен хляб“ на олтара. Вижте стр. 1122.

Трапеза Господня. Очевидно е препратка към жертвения олтар.

8. Принесете слепите. Тъй като законът изискваше жертвените жертви да бъдат „без недостатък“ (Левит 22:19), споменатите в този стих са били оскърбление за Бога. Хората разсъждавали, че няма значение дали жертвите, които ще бъдат принесени в жертва, са свършени. Те биха могли да се отърват от деформираните овце и говеда и да запазят здравите, свършени за себе си. Бог е замислил хората да Му дават най-доброто от себе си. Запазването на най-доброто за някаква друга цел е доказателство, че Бог не е на първо място в живота. Да предлагаш на Бога по-малко от първо място всъщност означава да не Му предлагаш никакво място.

Губернатор. Евр. паха, „областен управител“ (виж върху Агей 1:1). Да предложиш такова сановник, това, което е дефектно, би било обида. Ако това е вярно по отношение на човешко същество, колко повече би било вярно по отношение на великия и възвишен „Господ на Силите“ (вижте върху Йеремия 7:3).

Приеми своята личност. Буквално „повдигни лицата си“, което означава да приемеш с благоволение.

9. Умолявайте. Тук Малахия умолява настоятелно свещениците за покаяние.

Това е станало чрез теб. Буквално „Това беше от твоите ръце“; или, алтернативно, „Това от твоите ръце ли беше?“ С други думи, това действие ли е това, което смееш да направиш, или този дар е това, което смееш да донесеш?

Грижете се за себе си. Вижте стих 8.

10. Кой е там? Пророкът укорява онези, които служат на Храма с продажен дух, онези, които не са изпълнявали работата си за Бога вярно и ефикасно, въпреки че са били възнаградени дори за най-малката услуга.

Принос. Евр. minchah, обикновено приносът „брашно“ или „зърнена закуска“ (вижте върху Лев. 1:1). 2:1). Може би пророкът тук има предвид, че тези хлебни приноси, които не са били естествено замърсени, са били неприемливи за Бога поради погрешния дух, в който са били принесени.

11. От изгрева. Божията цел беше истинското Му поклонение да се разпространява по цялата земя (виж стр. 25–38).

На всяко място. Виж Исая 19:18, 19; Соф. 2:11.

12. Оскверни го. Тоест, Божието „име“ (виж стих 11).

Вие казвате. Вижте стих 7.

Трапезата Господня. Вижте стих 7.

Месо. Тоест, „храни“ като цяло.

13. Вие също казахте. Вижте стих 7.

Каква умора! Намек за презрителната скука на свещениците, докато извършват службите си в Храма.

Подушен. Този израз показва до каква степен свещениците са презирали олтара.

Това, което е било разкъсано. Буквално „това, което е било отнето чрез насилие“, тоест неща, откраднати или неправомерно взети.

Куци и болни. Вижте стих 8.

Трябва ли да приема? Те знаеха добре, че никой човек, който ще ги получи, няма да се зарадва на такива дарове (виж стих 8). Защо са си мислели, че Бог ще бъде доволен?

14. Проклет. Божествен съд ще слезе върху онзи, който, имайки приемлива „мъжка“ жертва, вместо това принася „поковарена“, т.е. осквернена жертва (виж Лев. 3:1, 6).

Страшен. Евр. нора', от глагола уага', „страхувам се“ (вижте върху Пс. 19:9). „Страшен“ е използвано тук със значението „почитан с благоговение и страх“.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 бр. 705

6–8CD 164

6–9SL 27

8 2C 259; 7C 175

9 PK 705

10 2T 344

11 PK 706

12–144T 471

13 CD 164; CS 202; MYR 342; SL 27; 1T 115, 196, 221; 3T 546; 6T 412; WM 289

14 7T 175

ГЛАВА 2

1 Той остро укорява свещениците, че пренебрегват завета си, 11 и народа, че идолопоклонство, 14 за прелюбодеяние, 17 и за неверност.

1. Свещеници. Тези, които е трябвало да бъдат истински духовни водачи и учители (вижте 2 Лет. 15:3), тук са осъдени от пророка (Мал. 2:1–3).

2. Прокълнете благословиите си. Вероятно е препратка към благословиите, които свещениците са имали свикнали да произнасят над народа (виж Лев. 9:22, 23; Числа 6:23–26), но по-вероятно е препратка към благословиите, които самият Бог им е дал (виж стр. 27, 28), като тези, обещани от пророк Агей век по-рано (Агей 2:15–19).

Вече. „Проклятието“ сигурно е било очевидно още тогава за тези свещеници, а и за хората.

3. Корумпиран. евр. ga'ar, „да смъмря“.

Разпръснати тор. Върховно доказателство за презрение.

Вашите тържествени празници. Бог не твърди, че тези празници, спазвани в Негова чест, са Негови, защото при спазването им свещениците не са изразявали нищо друго освен собствената си воля и удоволствие.

4. Ще знаете. Хората със сигурност ще открият от опит, че тези божествени заплахите не са напразни.

Моят завет. Заветът за „вечно свещенство“ (Числа 25:13) е даден на Финеев, внук на Аарон, за участието му в премахването на поклонението на Ваал-фегор от лагера на Израел (вж. Числа 25:3–13).

С Леви. Племето на Леви беше избрано от Бог за Негова служба заради верността на членовете си във време на криза (вижте Изх. 32:29).

Господ на Силите. Вижте върху Йеремиа 7:3.

5. Моят завет. Вижте стих 4.

Живот и мир. „Заветът на мира“, даден на Финеев (Числа 25:12), е обяснен като „завет на вечно свещенство“ (Числа 25:13). „Живот и мир“ съставляват Божията част от това споразумение. Тези благословии ще бъдат дадени на всички верни свещеници след Финеев.

Заради страха. Бог даде благословиите Си на Финеев заради „страха, с който той „страшаваха се от мен.“ Така че, частта от завета на свещениците беше да отдават на Бога благоговение и послушание. Сега Господ чрез Своя пророк се стреми да поднови славния Си завет със свещениците от времето на Малахия, онези, които поради нечестията си бяха станали „презрени и унижени пред целия народ“ (ст. 9).

6. Закон. Евр. тора, цялото съвкупност от божествено учение или наставление (виж върху Втор. 1:2). 31:9; Притчи 3:1). Този стих показва, че Бог е възнамерявал свещениците да бъдат духовни водачи както чрез наставление, така и чрез пример.

7. Пазете знанието. Тоест, те трябва да съхраняват или защитават знанието. Те бяха религиозните водачи на нацията, но техният пример предостави на хората модел на непокорство.

Търсете закона. Хората са имали право да очакват правилни наставления от свещениците по отношение на духовните въпроси (вижте 2 Лет. 15:3).

Пратеник. Свещеникът, който правилно изпълняваше определената му работа, беше истински „пратеник“ на Бога, какъвто е бил пророкът (вижте върху Агей 1:13). Някои виждат значение във факта, че „Малахия“ означава „пратеник на Яхве“ (вижте стр. 1121).

8. Да се спънат. Чрез наставления и пример (вижте стих 6) тези свещеници бяха довели мнозина отклонили се от пътя. Така те бяха „развалили“ завета на Леви.

Заветът на Леви. Вижте стих 4.

9. Презрени. Съвсем естествено беше хората да презират свещениците заради отношението им, което донесе безчестие и позор на божественото поклонение (виж 1 Царе 2:30). Лицемерието е един от най-презрените грехове.

10. Един баща. Говори самият Малахия. С оглед на контекста е вероятно той да говори за самия Бог като за техен Отец (виж гл. 1:6), а не за Авраам или някое друго човешко същество.

Един Бог ни е създал. От всички народи от древността само евреите са почитали Бога превъзходно и отличително като Създател, както е показано в спазването на седмия ден, съботата, от четвъртата заповед на Декалога (виж Изх. 20:8–11). Затова им е било подобаващо повече от всички останали да се отнасят към своите ближни като към братя. С право можем да очакваме днес, че онези, които почитат Бога като Създател, трябва да считат всички хора за братя.

11. Юда. Целият народ беше виновен за отстъпление от Бога.

Святост. Вероятно е препратка към Храма. Като място на Божието присъствие (виж Изх. 25:8), той е бил „осквернен“ от греховното поведение на хората.

Оженил се за дъщерята. LXX превежда последното изречение като „и е отишъл след други богове“.

12. Господар. Буквално „този, който възбужда“.

Учен. Буквално „този, който отговаря“. „Учител“ вероятно се отнася до стража или часописа, а „учен“ до хората или войниците, подтикнати към действие от стража. С други думи, макар че престъпниците на Юда усещат приближаващата опасност, липсата им на покаяние гарантира, че всички те ще бъдат „отсечени“.

Скинии. Или „жилища“.

Предлагане. евр. minchah (виж гл. 1:10).

13. Отново. Грехът на свещениците се утежнява от лицемерната им скръб по Божият отказ да приеме техните приноси.

Не обръща внимание на жертвата. Докато те упорстваха в злите си пътища, Бог не можеше да приеме жертвите, които принасяха пред Него. Да направи това би означавало да ги утвърди в злите им пътища.

14. Защо? Този въпрос е доказателство за самооправдаващия се скептицизъм на хората (вижте гл. 1:2), които отказват да признаят вина. Вижте стр. 1122.

Жена на младостта ти. Вероятно индикация, че много от тези нечестиви свещеници са напуснали жените си и са си взели други съпруги, вероятно езически жени (виж Ездра 9:1, 2; Неем. 13:23–28). Възможно е също така тук да се говори за духовно прелюбодеяние, както в стих 11.

Постъпил коварно. Тоест, доказал се като неверен. В LXX се казва „изоставен“.

15. Създайте едно. Еврейският текст на първото изречение е донякъде неясен. RSV гласи: „Не създаде ли Бог едното и не ни ли е запазил духа на живот?“ Предупреждението от последната част на стиха е ясно. Това от своя страна може да даде ключ към значението на първата част. Пророкът призовава за реформация в коварните отношения на свещениците с жените на младостта им (вижте стих 14). Следователно въпросът „Не създаде ли едно?“ може да е препратка към Божия план мъжът и жената да бъдат „една плът“ (вижте Битие 2:24).

Господ строго осъжда мъжете от времето на Малахия, които, като се развеждаха със законните си съпруги, нарушаваха основния принцип на единството в брачните отношения.

16. Той мрази. Бог добавя Своето лично отношение към развода. Следователно, мъжът, който се развежда със законната си съпруга, покрива „дрехата си с насилие“; тоест, той се облича в беззаконие и неговите последици, от които не може да избяга. От изказването на нашия Господ е видно, че блудството е единственото основание за развод (вижте Матей 5:32).

17. Изтощени. Божественото търпение е достигнало края си. Бог дълго търпеше оплакванията и недоволството на Своя народ. Просперитетът и славата, на които се надяваха скоро да бъдат техни (виж стр. 27), не дойдоха и затова те поставиха под въпрос справедливостта и святостта на Бог и дори сигурността на бъдещия съд.

В какво? Вижте гл. 1:2.

Злото е добро. Понякога злодеите се опитват да се представят за такива, каквито всъщност са добри и че са благословени и преуспяващи от Бога за тяхната доброта.

Къде? Вижте гл. 1:2; вижте стр. 1122.

Богът на съда. Или „Богът на справедливостта“ (RSV). Хората не отричали съществуването на Бог, но се съмнявали, че Той се интересува от човешкото поведение. На практика те били станали деисти. Езичниците имали подобна представа за своите богове.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

5, 6, изд. 148

5, 9 РК 706

10 РК 369

17 ГК 557; ПК 715; Те 232

ГЛАВА 3

1 За пратеника, величието и благодатта на Христос. 7 За бунта, 8 светотатството, 13 и неверието на народа. 16 Обещанието за благословение на онези, които се боят от Бога.

1. Моят пратеник. Бог отговаря на заключителния въпрос от предишната глава, като потвърждава с увереност, че идва със съд и правда. За хората от времето на Малахия това послание е било предупреждение, че Бог ще се справи с греховете им.

Въпреки това, освен предупредителното си послание за евреите от времето на Малахия, това пророчество имало и месианско значение (виж върху Марк 1:2; виж ДА 161). Йоан Кръстител бил „пратеникът“, който подготвил „пътя пред“ Господа, като проповядвал покаяние (виж Исая. 40:3–5; Мат. 3:1–3; 11:10, 11; Лука 3:2–14).

Елате в Неговия храм. Тоест, в пресвятото място за делото на разследващия съд (ВБ 426).

Пратеник на завета. Или „ангел на завета“ (вижте върху Агей 1:13). Господ или „пратеникът на завета“ не е никой друг освен Христос, второто лице на Божеството (вижте върху Изх. 3:2), и трябва да бъде ясно разграничен от споменатия по-рано „пратеник“ в този стих. Това пророчество относно „пратеника на завета“ се отнася не само за времето, когато Христос дойде в Храма Си по време на първото Си пришествие (вижте ДА 161), но и за събитията, свързани с края на земната история и второто Му пришествие (вижте GC 424; PP 339).

2. Кой може да издържи? Вижте Йоил 2:11. Юдеите вярвали, че Месията идва, за да накаже езичниците в съд. Напротив, Малахия предупреждава юдеите, че те ще бъдат първите, които ще понесат съд (вижте Амос 5:18).

Огънят на рафинера. Както огънят отделя метала от шлаката, така и Бог чрез Своя съд разделя праведните от нечестивите (вижте на стих 1).

Сапун на Фулърс. Не е истински сапун, който вероятно е бил непознат в древността, а растителна основа, получена от изгарянето на определени растения и използвана за измиване.

3. Той ще седне. Предишната мисъл (ст. 2) е повторена за акцент.

Синовете на Левий. Свещениците са споменати особено като най-отговорните за воденето на народа в праведност чрез своя пример и поучение (вж. Мал. 2:1–9; вж. 2 Лет. 15:3).

Очистване. Наказанието върху „синовете на Левий“ е предназначено не само да очисти душите им, като ги избави от злото, но и да насърчи напредъка им в святостта, като ги направи годни да „принесат на Господа жертва в правда“ (вижте Рим. 12:1; 2 Петр. 3:18; ДА 161).

Предлагане. евр. minchah (виж гл. 1:10).

4. Приятно. Премахването на греха от свещениците и народа ще възстанови божествената благосклонност (виж РК 706).

Древни времена. Юдеите са смятали периоди като тези на Авраам, Моисей и Давид за горедолу идеални времена.

5. Към съда. С други думи, „Ето го съдът!“ – божественият отговор на въпросът: „Къде е Богът на съда?“ (гл. 2:17).

Магьосници. Божественото неодобрение беше насочено особено срещу онези, които практикуваха езически магически изкуства (виж Изх. 22:18; Втор. 18:10), например онези изкуства, разпространени във Вавилон (виж върху Дан. 2:2).

Прелюбодейци. Друга група, която попаднала особено под Божието обвинение, били виновните за неморалност, включително тези, които си осигурили незаконни разводи (вижте гл. 2:14–16). Колко широко би се отнасяло същото обвинение за хиляди хора, живеещи днес!

Лъжекълнуващи се. В LXX се казва „онези, които се кълнат лъжливо в Моето име“ (виж Лев. 19:12).

Потискайте наемника. Бог призовава Своите твърдящи, че са последователи, да бъдат справедливи, да, дори щедри, с онези, които са зависими от заплати за ежедневната си прехрана (вижте Втор. 1:2). 24:14, 15; Яков 5:4).

Вдовица... без баща... чужденец. Господ е взел специални мерки, за да защити правата на онези, които са по някакъв начин беззащитни, безпомощни или се нуждаят от защита (Изх. 22:21, 22; Втор. 24:17; 27:19). На юдеите било забранено да се възползват от „чужденците“ или чужденците сред тях.

6. Не се променям. Тук Господ ефективно опровергава обвинението, че Той не обръща внимание на злото (гл. 2:17). Божията святост е вечно постоянна и непроменима (виж Числа 23:19; Яков 1:17). Именно защото Бог не се променя, вечната Му цел спрямо Неговия народ ще се изпълни. Той може да ги наказва, дисциплинира и поправя, но всичко това е с цел да им донесе покаяние и спасение.

7. Вие си отидохте. Бог беше верен на обещанията Си (вижте стих 6), но въпреки това хората не е бил верен на Него, особено в десетъците и приносите (ст. 8, 9).

Върнете се при мен. Тежестта на посланието на пророка (вижте гл. 1:1) не е произнасяне на съд над грешниците, а призив към покаяние и вярност към Бога, придружени от тържествено напомняне за миналата история на Израел. Да се „върнеш“ към Бога означава да се покаеш за греха и да направиш цялостна реформация в живота. Това е темата на книгата Йоил (вижте Йоил 2:12, 13).

В какво? Отново (виж гл. 1:2) хората разкриват лицемерното си самооправдание, като поставят под въпрос Бога. Вижте стр. 1122.

8. Ще ограби ли човек Бога? Наистина груб език! Без да се колебае, показва Малахия по какъв точно начин хората са „ограбили“ Бога: като са удържали от Него „десетъците и приносите“, които Му се полагат (виж Лев. 27:30, 32; Чис. 18:21; Неем. 10:37–39).

Приноси. Някои не осъзнават, че е възможно да се „ограби“ Бог чрез „приноси“, дори както чрез десетък. Човек, който осъзнава задълженията си като управител на Божиите щедрости, ще дава свободно на Господа приноси според възможностите си, „както Бог му е дал успех“ (1 Кор. 16:2).

9. Проклети сте. Непосредственият контекст (ст. 11) подсказва, че „проклятието“ е било това на недостиг на реколта и опустошение на полето (виж Агей 1:6; Малахия 2:2). „Проклятието“ автоматично е последвало непослушанието, както благословията е последвала послушанието (виж стр. 27, 28). Няма неутрална основа; човек е или прав, или греши в поведението си и Бог го възнаграждава съответно.

Цялата нация. В остро осъждане пророкът нарича Юдея „целата тази нация“, а не Божия народ. Очевидно е, че това ограбване на Бога е било практикувано от всички.

10. Всички десетъци. Или „пълните десетъци“. Това означава, че ако хората са плащали десетък, те не са плащали пълен или честен десетък. Нека се уверим, че не правим същата грешка като хората от времето на Малахия (вж. 1 Кор. 10:6–10). Дарителят на всичко има право да очаква от нас да Му даваме честен десетък, а също и доброволни дарения, според възможностите ни.

Месо. По-добре „храна“.

Небесни прозорци. Сравнете Бит. 7:11; 8:2. Не само ще има изобилие от дъжд, за да премахнете всеки страх от суша, но през тези отвори, така да се каже, божествената благословия ще се излее в голямо изобилие (вижте Лев. 26:3–5).

Благословение. Не е задължително материално благословение, въпреки че това изглежда е подчертано тук (вижте стих 11). За материалните благословения, които Бог е възнамерявал да даде на Своя народ, вижте стр. 27, 28.

11. Поглъщащият. Вероятно става дума за скакалци, които са били толкова разрушителни за посевите (вижте върху Йоил 1:4). Тук Господ обещава материален просперитет на онези, които са верни в плащането на десетък.

12. Наричам ви блажени. Бог желаше Неговият народ да бъде нагледен урок за резултатите от послушанието (вж. стр. 26–29).

13. Храбро против мен. Или „твърдо против мен“ (вижте Юда 15). LXX гласи: „Вие говорихте тежки думи против мен.“ Тук пророкът противопоставя нечестивото ропот на

хората (Мал. 3:13–15) с наградата, която ще получат верните на Бога (ст. 16–18). Вижте стр. 1122.

И все пак вие казвате. Вижте гл. 1:2.

14. Суетно е. Тоест, нищо не може да се спечели. Очевидно пророкът ги осъжда, защото малкото, което са направили за Бога, е било от егоистични подбуди.

15. Наричаме гордите щастливи. Мърморещите не смятат, че смирените и кротките са „щастливи“ или благословени от Господа, а смятат, че „гордите“ и арогантните се радват на късмет и благополучие в света (вижте Исаия 13:11).

Тези, които изкушават Бога. Тоест, онези, които изпитват Бога и Го провокират, като причината за тяхното нечестие. В LXX се казва: „Те се противопоставиха на Бога.“

16. Бояха се от Господа. Малахия носи послание на надежда и утеха на онези, които все още са верни на Господа. Какъв контраст между нечестивите оплакващи се, споменати по-горе (ст. 13–15), и онези, които са наистина праведни!

Книга за възпоменание. Пророкът насърчава онези, които се стремят да вършат правилното, с мисълта, че Бог помни всеотдайната служба на Своя народ (виж Дан. 7:10).

17. Те ще бъдат мои. В деня, когато грешниците в Израил бъдат изправени пред преграда на божествената справедливост, Бог обещава да признае Своите „скъпоценности“ и да ги пощади от съдбата на нечестивите.

Скъпоценни камъни. Евр. segullah, „[частна] собственост“ или „специално притежание“ (вижте Изх. 19:5; Втор. 7:6; Пс. 135:4; вж. 1 Петрово 2:9).

Ще ги пощада. Обърнете внимание на двете причини за Божията милост към Неговите верни деца: те са Негови синове (виж Йоан 1:12; Рим. 8:14; Гал. 3:26) и Му служат като послушни деца (виж Пс. 103:13; Откр. 14:12).

18. Разграничавайте. Пророкът сочи напред към времето, когато всичко ще стане ясно, време, когато въпросите, повдигнати от хората от неговото време (виж гл. 2:17; 3:14), ще бъдат окончателно и задоволително отговорени. Както в историята на нацията, така и в живота на отделния израилтянин, много събития са свидетелствали за факта, че Бог се отнася по различен начин с благочестивите и нечестивите. В деня на Господа обаче ще бъдат дадени убедителни доказателства за Божия съд и справедливост (виж Пс. 58:11).

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1–18TM 305; 6T 384; 9T 53, 249

1 GC 424; PK 700

1–3DA 161

1–4PK 715

2 ПП 339; 2T 459

2, 3 ГК 621; ML 92; 4T 85

2–4GC 425

3 CD 49; LS 62; PP 129; TM 446; 1T 340, 355; 2T 269, 317; 3T 417; 4T 221; 5T 485, 487

3, 4 3T 541

5 COL 372; CS 128, 143; GC 426; MM 92; PP 652; 2T 157, 159; 4T 490; 6T 388

6, 7 TM 306

7 CS 89; PK 706; PP 165; Te 131; 1T 143; 4T 208; 6T 387

7, 8 КОЛ. 144

7–12PK 707; 6T 446

8 AA 336; CS 74, 86, 95, 249; Ed 143; PP 497; SL 32; 2T 653; 3T 269; 4T 311, 470, 474, 477, 480; 5T 271, 382, 643, 734
8, 9 AA 339; COL 372; CS 49, 92; 1T 221, 532; 2T 59
8-10CS 67, 77, 82, 90; TM 305, 307; 3T 394, 510
8-111T 222
8-123T 409; 6T 388
9 CS 85; MYP 306; 6T 387; 9T 250
9, 10 5T 275
10 AA 338; CH 374; CS 39, 75, 83, 89, 199, 299; Ed 138; MYP 307; PP 529; TM 60; 2T 576, 601; 5T 150, 643; 9T 251
10-12COL 144; Ed 140; 5T 153
11 CS 89; PP 527; 9T 52
11, 12 TM 308; 3T 395
13, 14 5T 287
13-156T 389
13-18TM 276
14 SR 60; 4T 106; 6T 266
16 COL 404; CS 88; EW 114; GC 481; MYP 347; SC 101
16, 17 CT 339; ML 207; TM 82; 4T 107, 330; 5T 600
16-186T 390
17 AA 598; COL 118, 283; ChS 268; EW 70; GC 634; TM 234; 2T 25; 5T 96, 368, 408; 9T 56
18 ChS 263; COL 74; CS 128; Ev 593, 619; GC 640; MH 180; PP 341; TM 266, 270; 1T 277; 2C 125; 5C 227; 7C 123; 8C 247; 9C 15, 158 ГЛАВА 4

1 Божият съд над нечестивите, 2 и благословията Му над добрите. 4 Той увещава изучаване на закона, 5 и разказва за идването и служението на Илия.

1. Денят идва. Пророкът дава тържествено уверение на онези, които питат: „Къде е Богът на съда?“ (гл. 2:17), че има бъдещ ден, в който Бог ще извърши съд и справедливост над всички нечестиви. Това е „денят Господен“ от Йоил 1:15; 2:1; Амос 5:18, 20; Соф. 2:1-3; и др. За коментар вижте Ис. 13:6; 2 Петрово 3:10-12.

Ще изгори. Божият последен съд над нечестивите е пълно унищожение чрез огън (виж Откр. 20:9; виж върху Ез. 28:16-19).

Горд. Грехът на гордостта е особено обиден за Бога и е единственият, който е посочен за споменаване тук от Малахия.

Стърнище. Не може да се използва по-силен език, за да се обозначи пълното унищожение на нечестивите. Те няма да се бавят във вечно страдание, както често погрешно се смята, а ще бъдат лесно погълнати като „сламата“ (виж Пс. 37:10, 20; Ис. 5:24).

Изгорете ги. Писанията не знаят нищо за популярната заблуда за вечно горящ ад. Нечестивите не продължават да горят безкрайно; огънят на последния ден буквално ще ги „изгори“. Вижте върху Йер. 17:27; Мат. 3:12; 25:41; 2 Петрово 3:7-13; Юда 7.

Нито корен, нито клон. Поразителна фигура, показваща пълното унищожение на греха и грешниците (вижте върху Наум 1:9). Сатана, представен като „корен“ или инициатор на злото, и неговите последователи, представени като клони, са напълно унищожени (вижте Пс. 37:38).

2. Слънцето на правдата. Изразителен образ на Христос като „светлината на света“ (Йоан 8:12; виж Йоан 1:4) и Източникът на нашата праведност (виж Йеремиа 23:6; 1

Кор. 1:30; 2 Кор. 5:21; Фил. 3:9). Христос е винаги готов да донесе духовна светлина на Своя народ във времена на нужда. В този смисъл може да се каже, че „Слънцето на правдата“ изгря при първото пришествие на Христос (вижте DA 261) и ще „изгрее“ по специален начин във времето на голяма морална тъмнина, непосредствено преди второто Му пришествие (вижте РК 716, 717).

Порасни. Евр. бутам, „подскачам“ или „копая земята [игриво]“. Изкупените са изобразени като скачащи от радост при крайния резултат от Божиата справедливост и любов (вижте GC 673).

Телета от обора. Евр. „egle marbeq“, „угоени [?] телета“. Точното значение на Ивритът е неясен. RSV гласи „телета от обора“. LXX гласи „млади телета, освободени от окови“.

3. Стъпчетe. Праведността е изобразена като най-накрая победоносна над нечестивите. Вижте Исаия 66:24.

В деня. Вижте стих 1.

Господ на Силите. Вижте върху Йеремиа 7:3.

4. Помнете. Малахия завършва пророчеството си с увещание към народа си да бъде послушен на Бога. Човешкото послушание трябва да предшества божествената благословия. Важно е пророкът, който завършва старозаветния канон, да подчертае необходимостта и важността на спазването на Божиите инструкции към Неговия народ, дадени на планината „Хорив“ (виж Лев. 26; Вт. 28). Важно е също, че „Моисеевият закон“ е трябвало да играе важна роля в това да помага на хората да се подготвят за деня Господен.

Моисей, моят слуга. Очевидно той е споменат специално, защото е бил „посредникът“ (виж Гал. 3:19; Втор. 5:5), чрез когото Божиите наставления, Неговите „заповеди и съдби“ са били дадени на Синай (виж Изх. 24:12–18; Неем. 10:29).

5. Пророк Илия. Това пророчество накара много от евреите от по-късни времена да очакват завръщането на самия Илия на земята (виж Йоан 1:21). Това обаче е пророчество за някой, който ще дойде в „духа и силата“ на Илия (Лука 1:17), тоест, който ще проповядва послание, подобно на това на Илия. Преди първото пришествие на Христос това дело е извършено от Йоан Кръстител (Мат. 17:12, 13; Лука 1:16, 17; вижте върху Мал. 3:1), а преди второто пришествие на Христос подобно дело ще бъде извършено от онези, които проповядват трите ангелски вести на света. За допълнителен коментар вижте върху 1 Царе 18:19–44; Мат. 3:3, 4; 11:14.

Ден Господен. Вижте Исаия 13:6.

6. Обърнете сърцето. Предсказаното тук послание ще бъде послание, водещо до истинско покаяние, и мнозина ще се „обърнат към Господа, своя Бог“ (Лука 1:16). Вижте върху Малахия 3:7.

Деца. Буквално „синове“, препратка към буквалните деца на Израел, много от които щяха да се върнат към истинската вяра на своите бащи, патриарсите. За допълнителен коментар вижте Лука 1:16, 17.

Проклятие. Евр. cherem, „нещо, обречено на унищожение“ (вижте върху Исус Навин 7:12; 1 Царе. 15:21). Старият завет завършва с това тържествено предупреждение. Онези, които не се покаят истински, трябва да бъдат причислени към нечестивите и да изтърпят съдбата си (Малахия 4:1). Въпреки това Малахия представя послание на надежда, защото същият Бог, който унищожава виновните, носи вечно „изцеление“ (ст. 2) на покаялите се.

КОМЕНТАРИ НА ЕЛЪН Г. УАЙТ

1 DA 763; EW 52, 151, 295; GC 504, 672, 673; PP 341; SR 428, 429; 1T 132; 4T 633

2 КОЛ. 67, 419; СТ 468; ДА 22, 48, 261; Изд. 106; ГК 74, 645; МХ 32, 115, 216, 251; МЛ
15, 160; ММ 126; РК 373, 688, 717; ТМ 445; ЗТ 335; 4Т 342, 354; 6Т 54; 7Т 81

5 РК 187, 716; ТМ 475; ЗТ 62

5, 6 Те 91

6 мл 198

1

¹Никол, Ф. Д. (1978). Коментар на Библията на адвентистите от седмия ден: Светата Библия с екзегетични и обяснителни коментари. Серия с коментарни справки (Мал. 1:1). Вашингтон, окръг Колумбия: Асоциация на издателствата „Ревю енд Хералд“.